

Öneri:

From: Baris Tabak <baristabak@gmail.com>

Sent: October 29, 2021 1:06 PM

To: bilgi@ozenliturkce.org.tr

Subject: 3D Printer - bir çeviri çalışması

Merhaba,

Geçtiğimiz günlerde 3D Printer kavramının Türkçesinin neden "3 boyutlu yazıcı" olduğu konusunda düşünüp biraz araştırma yaptım.

3 boyutlu yazıcılar ile ortaya çıkan ürünlerin "yazmak" ile ilgili olmadığını düşündüm ve "yazmak" kelimesinin anlamlarını TDK sözlüklerinde aradığımda en yakın anlamın "Bir bilim veya edebiyat eseri oluşturmak." olduğunu gördüm. Ancak yine de 3 boyutlu yazıcılar sayesinde ortaya çıkan ürünler bir bilim ya da sanat eseri olmak zorunda değil. Bugün bir ev bile 3 boyutlu yazıcıyla yapılabilir.

Diğer taraftan "print" kelimesini Oxford'un sözlüğünde araştırdığımda karşılık gelen açıklamanın "to produce letters, pictures, etc. on paper using a machine that puts ink (= coloured liquid) on the surface" olduğunu yani "yazmak" işlemi olmadığını da gördüm. Bu yüzden de 3D Printer'ın Türkçesinin "3 boyutlu yazıcı"dan ziyade "3 boyutlu baskı makinesi" ya da baskı ile ilgili farklı bir öbek olması gerektiğini düşünüyorum.

Bu konuda bir çalışmanız yoksa bile böyle bir çalışma için esin kaynağı olmaktan mutluluk duyarım.

İyi çalışmalar,

Barış Arman TABAK

Yanıt:

From: Tuncer Oren <oren.tuncer@sympatico.ca>

Sent: October 29, 2021 11:30 PM

To: 'Baris Tabak' <baristabak@gmail.com>; bilgi@ozenliturkce.org.tr

Subject: RE: 3D Printer - bir çeviri çalışması

Merhaba Barış,

Önemli bir konuyu gündeme getirdiğin için çok teşekkür ederim.

Sözlüğümüze iki terim almışız:

3-D printed : üçboyutlu basılmış

3D printing : üçboyutlu basım

İngilizce terimlerin karşılıklarını önerirken -İngilizceden çeviri yapmak yerine- anlamı karşılayacak terim bulma ilkemize rağmen, gene de sadece çeviri yapmışız.

Bilindiği gibi başlıca dört tür imalat var:

1. Alışıl gelmiş imalat türü: İngilizcede "subtractive manufacturing" denen tür. Burada bir ham maddeden malzeme çıkarılır. Torna veya freze tezgâhları bu tür imalatta kullanılır.

Mermerden heykel yapan bir sanatkâr da mermeri yontar. Dolayısıyla heykele yontu denmesi çok yerinde bir adlandırma.

2. Çağdaş bir imalat türü. İngilizcesi “additive manufacturing” olan bu tür imalatta, bir önceki türün çalışma yönteminin tersine malzeme eklenerek imalat yapılır. “Additive manufacturing”ın bir eşanlamı “3-D printing”dir ve gayet doğu olarak belirttiğin gibi baskı ile hiç ilgisi yoktur.

Bir sanatkâr kilden bir heykel yaparken de benzer bir yöntem kullanır.

3. İngilizcede “casting” Türkçede “döküm” denen imalat türü. Burada bir kalıp içine sıvı maden akıtılır.
4. İngilizcede “injection molding” denen tür. Burada bir kalıp içine ısıyla eritilmiş plastik malzeme doldurulur.
5. (Çağdaş bir kavramı sonradan ekliyorum:
[“Hybrid additive and subtractive manufacturing”](#))

İlk fırsatta, sözlüğümüzde “print” ve “manufacturing” sözcüklerini içeren (ve ekte verilen) terimleri gözden geçirmemiz yararlı olacak. Bunu yaparken, “imalat” gibi Arapça bir terim kullanmamak ve “manufacturing” ve “production” terimlerini de karıştırmadan karşılıklarını bulmamız gerekecek.

Hatamızı bu kadar nazik bir şekilde dikkatimize getirdiğin için ayrıca tebriklerimi bildirmek isterim.

Sevgiyle,

Tuncer Ören

Eylem:

Şu değişiklikler yapıldı:

İngilizce	Türkçe – eski karşılık 2021-10-25	Türkçe - Yeni karşılık 2021-11-01
3-D printed	üçboyutlu basılmış	3B e-üretilmiş
3-D printed		üçboyutlu e-üretilmiş
3-D printing	Üçboyutlu basım	3B e-üretim
3-D printing		üçboyutlu e-üretim

Teşekkürlerimizle.